

Kommunal Författningssamling

Krisledningsplan - Kävlinge kommun

Dokumenttyp	Plan
Beslutande organ	Kommunstyrelsen
Förvaltningsdel	Kommunkansliet
Antagen	2014-05-12, Kf § 30/2014
Ansvar	Säkerhetschef

Krisledningsplan Kävlinge kommun

1. Inledning

Detta är en övergripande plan för hur Kävlinge kommun ska hantera extraordinära händelser och övriga typer av kriser och händelser som avviker från kommunens normala verksamhet. Planen kompletteras, i form av bilagor, med reglemente för krisledningsnämnd och mer specifika instruktioner och checklistor för den centrala krisledningsorganisationens olika funktioner och dess arbete.

Krisledningsplanen ska revideras i början av varje ny mandatperiod och fastställas av kommunfullmäktige. Bilagor ska hållas uppdaterade och löpande revideras under ansvar av säkerhetschefen.

1.1 Syfte och omfattning

Övergripande syfte med krisledningsplanen är att säkerställa att kommunen har en god krishanteringsförmåga i händelse av kris eller hot om kris och att funktionaliteten i kommunens samhällsviktiga verksamheter kan bibehållas på bästa sätt. Planen syftar vidare till att förtydliga de ansvarsförhållanden som gäller vid en kris och beskriver hur förvaltningsdelar/ verksamheter kan få centralt stöd i händelse av kris eller hot om kris om de inte har förmåga att hantera händelsen inom ramen för den egna organisationen.

Krisledningsplanen är en strategi för kommunens övergripande krishantering och är styrande för hur kommunen på central nivå organiserar, leder, samordnar, samverkar och kommunicerar vid en kris eller hot om kris.

Denna plan gäller även vid höjd beredskap. Regeringen kan, enligt *Lag om totalförsvar och höjd beredskap* (1996:1470), besluta om höjd beredskap om Sverige är i krigsfara.

1.2 Vad är en kris?

En kris definieras inom organisationen Kävlinge kommun som *"en oväntad händelse som hotar Kävlinge kommuns grundläggande värderingar, dess verksamheter och dessas funktioner och som utsätter en eller flera verksamheter för sådana påfrestningar att dessa inte kan bedrivas med normala resurser och normal organisation"*.

1.3 Vad är en samhällsviktig verksamhet?

Samhällsviktig verksamhet definieras av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som *"en samhällsfunktion av sådan betydelse att ett bortfall eller en svår störning i funktionen skulle innebära stor risk eller fara för befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet eller samhällets grundläggande värden"*.

1.4 Övergripande mål för krishantering

Kävlinge kommuns övergripande mål med krishantering är att:

- minska konsekvenser av inträffad händelse för dem som vistas i kommunen
- säkerställa driften av samhällsviktig verksamhet och att förhindra eller begränsa skador på människor, miljö och egendom inom det geografiska området

- upprätthålla förtroendet för den kommunala verksamheten
- vid behov kunna samordna resurser inom kommunen och med andra aktörer
- snabb, tillförlitlig och tydlig information ska kunna ges till alla medborgare, de som vistas i eller är verksamma inom kommunen samt andra externt berörda aktörer

2. Krisberedskap i Kävlinge kommun

För att på ett tillfredsställande sätt kunna hantera extraordinära händelser och övriga typer av händelser och kriser som avviker från kommunens normala verksamhet måste det finnas en god krisberedskap. Kävlinge kommun ska i så hög utsträckning som möjligt, genom planering, förberedelser och övning vara förberedd på att möta och hantera kriser.

Kriser kan vara av många olika slag och karaktär vilket innebär att vad man kan komma att drabbas av inte alltid kan förutses. Grunden i Kävlinge kommuns krisberedskap ska därför vara **flexibilitet**, **kreativitet** och **samverkan**. Krisledningsplanen ska bland annat säkerställa att en organisation är bemannad med på förhand utbildade nyckelpersoner och att det finns nödvändiga rutiner för att en kris ska kunna hanteras på ett tillfredsställande sätt.

2.1 Tre grundprinciper

Krisledningssystemet i Kävlinge kommun baseras på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) princip om att verksamheter även under en kris, så långt det är möjligt, bedrivs i sina ordinarie former enligt de tre grundprinciperna:

Ansvarsprincipen- den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar under en kris. Ansvarsprincipen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra.

Närhetsprincipen- en kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga. Det är alltså i första hand den drabbade kommunen och den drabbade verksamheten som ansvarar för insatsen. Först om de lokala resurserna inte räcker till kan det bli aktuellt med regionala och statliga insatser.

Likhetsprincipen- verksamheten under en kris ska, så långt det är möjligt, fungera på liknande sätt som under normala förhållanden. Verksamheten ska också, om det är möjligt, skötas från samma plats som under normala förhållanden.

2.2 Krisledning – anpassning av ordinarie ledning

Vid en kris kan den ordinarie ledningsorganisationen behöva anpassas och förstärkas för att förbättra förmågan att hantera den uppkomna situationen, varpå krisledning aktiveras. Behovet av krisledning är beroende av den specifika händelsens karaktär och omfattning. Följande indikatorer är exempel på när ordinarie ledning inom Kävlinge kommun bör övergå till krisledning:

- ordinarie rutiner svarar inte mot situationens krav
- flera verksamhetsområden berörs
- samordning krävs
- behovet av kommunikation är stort
- behov av samverkan med andra organisationer finns

2.3 Ansvarsförhållandet mellan den centrala krisledningen och förvaltningsdelarna

Ansvaret flyttas inte vid en kris. I enlighet med ansvars- och närhetsprincipen ska en kris i Kävlings kommun så långt möjligt hanteras av den förvaltningsdel som drabbats.

Med utgångspunkt i denna krisledningsplan ska varje förvaltningsdel, efter behov, ha egna planer som beskriver hur den egna verksamheten ska handla i en krissituation. Planerna ska revideras i början av varje mandatperiod, fastställas av respektive nämnd och vara förenliga med den centrala krisledningsplanen. Verksamheter som bedrivs i entreprenad har att följa Kävlings kommuns Krisledningsplan och ska, efter behov, ha planläggning för krishantering inom den bedrivna verksamheten.

Kävlings kommuns centrala krisledning aktiveras i det fall en kris inte kan hanteras på ett tillfredsställande sätt av den drabbade förvaltningsdelen/-ar. Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen och dess reglemente en skyldighet att följa och ha uppsikt över kommunens samtliga verksamheter. Att den centrala krisledningen aktiveras innebär dock inte att ansvaret för hantering av krisen övertas av den centrala krisledningen och kommunstyrelsen. Den nämnd vars verksamhet berörs, är också den nämnd som har det yttersta ansvaret för händelsen.

Undantag kan dock förekomma vid extraordinär händelse (*Lag 2006:544*). I det fall extraordinär händelse deklarerats kan den så kallade krisledningsnämnden överta beslutanderätten från annan nämnd. Beslutanderätt får endast övertas i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den specifika händelsens art och omfattning (se bilaga 2, *Reglemente för krisledningsnämnd*). Den förvaltningsdel vars nämnds beslutanderätt övertas, ska i sådant fall hantera krisen utifrån krisledningsnämndens beslut.

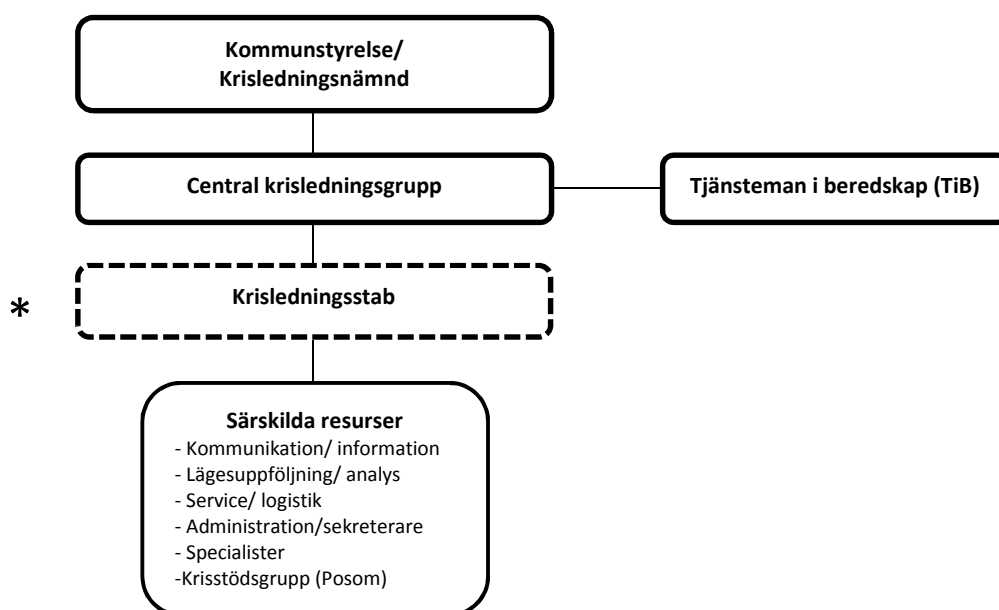
3. Händelsenivåer och ansvar vid en kris

När kommunen ställs inför en kris eller ett hot om kris är det viktigt att alla fokuserar sina insatser mot samma mål. Kävlings kommun har tre nivåer för klassning av händelsen och därmed också tre nivåer gällande organisation för krisledning (se nedan). Kommundirektören/berörd nämndsansvarig chef avgör i samråd med TjB (Tjänsteman i beredskap) om krisen ska klassas som nivå 1 eller 2. Om kommundirektör eller berörd nämndsansvarig chef inte går att nå har TjB mandat att själv avgöra vilken nivå krisen har samt att kalla in de resurser som kan behövas för att hantera händelsen. Det är endast kommunstyrelsens ordförande eller dennes ersättare som kan besluta om nivå 3, extraordinär händelse (bilaga 2, *Reglemente för krisledningsnämnd*).

Händelsenivå	Händelsetyp	Ansvar
Nivå 3	Extraordinär händelse	Krisledningsnämnd med stöd av central krisledningsgrupp
Nivå 2	Allvarlig händelse	Central krisledningsgrupp/ ordinarie ansvarsfördelning
Nivå 1	Störning	Berörd förvaltningsdel

4. Kävlinge kommuns centrala krisledningsorganisation

Krisledningsorganisationen består av krisledningsnämnd, central krisledningsgrupp, tjänsteman i beredskap (TiB) och, beroende på händelsens art och omfattning, underliggande stöd- och hjälpfunktioner. Särskild krisledningsstab (se * nedan) kan också inrättas vid behov.

4.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens övergripande uppgift är att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter genom politiskt beslutsfattande. Uppgiften förändras inte vid en kris i form av störning eller allvarlig händelse, utan följer ordinarie beslutsvägar. Kommunstyrelsen ska hållas uppdaterad om händelsen av den centrala krisledningsgruppen eller drabbad förvaltningsdel.

4.2 Krisledningsnämnd

I varje kommun ska finnas en krisledningsnämnd som aktiveras vid en extraordinär händelse. Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ gällande beslut som avser krishanteringen om kommunen drabbas av en extraordinär händelse. Kommunstyrelsen i Kävlinge kommun är tillika krisledningsnämnd.

Krisledningsnämndens ordförande bedömer huruvida situationen är sådan att kommunen drabbats av en extraordinär händelse och att krisledningsnämnden ska träda i funktion.

Kommunens krisledningsnämnd ska samlas snarast vid en extraordinär händelse och kan bland annat besluta om eventuella tillfälliga förändringar i den kommunala organisationen, att verksamheter prioriteras och samordnas samt om återgång till normal organisation (se vidare bilaga 2, *Reglemente för krisledningsnämnd*).

4.3 Central krisledningsgrupp

Den centrala krisledningsgruppen står för operativ ledning och klargör kommunens samordnings- och områdesansvar mot förvaltningsdelar och mot andra parter som är inblandade i krisen. Gruppen består av förvaltningsledningsgruppen förstärkt med säkerhetschef och kommunikationschef. Arbetet leds initialt av TiB (tjänsteman i beredskap) om det är denne som mottagit besked om händelsen. Ledningen överlämnas sedan till kommundirektören eller tillförordnad kommundirektör när denne är på plats. Till gruppens förfogande står "Särskilda resurser" och till gruppen kan tjänstemän och experter adjungeras beroende av aktuell händelseutveckling.

4.4 Tjänsteman i beredskap (TiB)

Vid en störning, allvarlig händelse eller extraordinär händelse ska TiB initiera kommunens verksamheter genom att larma och informera berörda om händelsen. Vid behov kan TiB kalla in personal från kommunens olika verksamheter. TiB har också till uppgift att kontinuerligt följa händelseutvecklingen i kommunen och i omvärlden för att upptäcka och identifiera händelser och tendenser som kan urarta till störningar, allvarliga händelser eller extraordinär händelse.

Exempel på skäl för TiB att kontakta kommunens krisorganisation för överläggning och eventuellt beslut om central krisledning:

- inkommande larm (externt eller internt)
- andra organisationers åtgärder (t.ex. i samband med en epidemi)
- utfärdade varningar (från t.ex. SMHI eller Säpo)
- upptäckt av händelse genom egen omvärldsbevakning
- naturkatastrofer eller konflikter i andra länder som bedöms påverka många kommuninvånare

Genom TiB kan också kommunens krisstödsgrupp (f d POSOM) aktiveras (se avsnitt Kristöd nedan).

4.5 Krisledningsstab

Särskild Krisledningsstab kan vid behov inrättas om situationen så kräver. Typfall för inrättande av krisledningsstab är att en händelse av nivå 1, Störning, drabbar mer än en förvaltningsdel och att samordning krävs. I krisledningsstaben ingår vanligtvis företrädare för berörda förvaltningsdelar, kommundirektör, kanslichef, kommunikationschef, säkerhetschef, sekreterare/ loggförare och eventuella specialister. Gruppen kan dock se olika ut beroende på händelsens art och omfattning. Krisledningsstabens arbete leds av kommundirektören, alternativt av någon av de ingående medlemmarna.

4.6 Särskilda resurser

Kommunikation/ Information

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för den kommunala informationen vid en kris. En grundförutsättning för att informationen ska vara trovärdig och uppfattas och begripas av så många som möjligt är att den utgår från människors behov, är sann och öppen, lämnas snabbt och upprepas ofta, är enkel, entydig och tillgänglig samt att den samordnas med samverkande organ.

Kommunikationsfunktionens uppgifter är bland annat:

- Pressmeddelanden
- Stöd vid och anordnande av presskonferenser
- Information till allmänheten
- Information internt

- Information externt – samverkande myndigheter mm
- Produktion av informationsblad, annonser, anslag, kungörelser och information på kommunens hemsida och i sociala medier.

Lägesuppföljning/analys

Att ha en bra omvärldsbevakning är viktigt under en kris. Denna funktion ska följa media, sociala medier och andra kommunikationsmedel och ta fasta på vad som händer i omvärlden, vad andra myndigheter och andra aktörer företar sig samt eventuella förändringar i lägesbilder.

Service/logistik

En oönskad händelse kan pågå en längre tid och kan kräva resurser av olika slag och omfattning för dem som arbetar med händelsen. Funktionen Service/logistikts uppgift är att vid behov få fram mat och dryck, teknisk utrustning, lokaler, göra schemaläggningar, att kalla in ersättare och extra personal samt andra logistiska frågor.

Administration/sekreterare

Under en händelse kan förloppet ibland vara mycket snabbt och många beslut kan fattas. Det är av största vikt att allt dokumenteras och loggförs så att man i efterhand kan redovisa och lära av händelseförlopp och vad som gjorts och beslutats. Funktionen Administration/sekreterare står för dokumentation och loggföring.

Specialister

Beroende på händelsens art och omfattning kan specialister inom olika områden komma att behöva kallas in för att medverka i arbetet. Exempel på områden då specialister kan behövas kan vara inom områdena juridik, VA, miljö, IT och räddningstjänst.

Krisstödsgrupp (f d POSOM)

Krisstödsgruppen är en operativ grupp som ska kunna stödja medborgare, besökare och andra grupper som vistas i kommunen. Gruppen ska inte kallas in rutinmässigt vid olyckor utan är avsedd för det akuta läget vid händelser där behovet av psykosocialt stöd är stort i väntan på vidare åtgärder. Stödet är särskilt viktigt där barn eller ungdomar är inblandade. Det är viktigt att poängtera att krisstödsgruppen inte ersätter eller tar över en arbetsgivares arbetsmiljöansvar, det personliga nätverket eller andra myndigheters ansvar utan ska endast ses som ett komplement till andra resurser i det akuta läget.

Samordnare för krisstödsgruppen är socialchefen. Behovet av att kalla in Krisstödsgruppen bedöms i första hand av socialchefen, alternativt TiB.

5. Förtydligande av händelsenivåer och ansvar

5.1 Störning, nivå 1

Händelse som i hög utsträckning kan hanteras inom ramen för berörd förvaltningsdels organisation, men som om den förvärras kan riskera att bli en allvarlig eller en extraordinärhändelse. Behov av stöd eller samordning från central nivå kan finnas.

Exempel på störning

- Stora snömängder
- Ovädervarning klass 2 och 3
- Tillfälligt försvunnen elev

Organisation vid en störning

Vid en störning är det drabbad förvaltningsdel som "äger" händelsen. Förvaltningsdelens ledningsgrupp hanterar händelsen och leds av nämndsansvarig chef. Som stöd kan denne vid behov begära hjälp av TiB med att kalla in de extra hjälpresurser som kan komma att behövas. Om behov finns, och särskilt om flera förvaltningsdelar berörs, kan arbetet samordnas av Krisledningsstaben.

Aktivering

Berörd förvaltningsdel aktiverar sin egen krisledning/ledningsgrupp och meddelar TiB funktionen.

Ansvar

Berörd förvaltningsdel hanterar händelsen själv och ansvarar för beslut. Ordinarie ansvarsfördelning gäller.

Rapportering

Berörd nämndsansvarig chef informerar vid behov egen nämnd, kommundirektören och TiB. Kommundirektören informerar vid behov Kommunstyrelsen.

Avslut

Beslut om avslut av krishanteringen tas av berörd nämndsansvarig chef.

5.2 Allvarlig händelse, nivå 2

Händelse som är mer omfattande än en störning och som inte kan hanteras på ett tillfredsställande sätt inom ramen för berörd förvaltningsdels egen organisation. Flera förvaltningsdelar är sannolikt inblandade och en central samordning är nödvändig. Samordning med t ex polis, räddningstjänst eller andra myndigheter är trolig. Beslut behöver tas som inte kan vänta till nästa dag.

Exempel på allvarlig händelse

- Större brand i skola eller boende
- Större trafikolycka med svåra personskador eller omkomna

Aktivering och organisation vid en allvarlig händelse

Den centrala krisledningsgruppen sammankallas av kommundirektören, alternativt av TiB. Gruppens arbete leds sedan av kommundirektören. Nämndsansvariga chefer kallar in de nyckelfunktioner som kan komma att behövas utifrån den aktuella händelsen och sätter sina respektive ledningsgrupper i beredskap för stöd i specifika frågor och operativa åtgärder. Om en förvaltningsdel inte alls är drabbad kan denna nämndsansvariga chef utgå och återgå till sin normala verksamhet, men ska hela tiden vara beredd att kunna rycka in. Varje nämndsansvarig chef bör även göra en inventering av personalläget för att kunna göra resursförflyttningar till de delar av verksamheten som kan behöva extra resurser.

Krisledningsgruppens uppgifter

Krisledningsgruppens uppgifter vid en allvarlig händelse är bl. a. att:

- Skapa och följa lägesbild
- Planera och genomföra kommunikationsaktiviteter
- Samordna kommunens åtgärder
- Samverka med andra aktörer som t. ex. polis, räddningstjänst och andra myndigheter
- Vid behov informera kommunstyrelsens presidie och göra dem delaktiga i arbetet

Ansvar

Ordinarie ansvarsfördelning gäller.

Rapportering

Kommundirektören informerar vid behov kommunstyrelsens ordförande och TiB. Nämndsansvariga chefer informerar vid behov egna nämnder.

Avslut

Beslut om avslut av krishanteringen tas av kommundirektören/ berörd nämndsansvarig chef i samråd med den centrala krisledningsgruppen.

5.3 Extraordinär händelse, nivå 3

Kris som drabbar många människor och stora delar av samhället, avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner, samt kräver skyndsamma insatser av kommunen. En extraordinär händelse kan inte hanteras inom ramen för berörd förvaltningsdels egen organisation och kräver stöd och/eller samordning på central nivå.

Exempel på inträffade extraordinära händelser

- 1996- Tågolyckan i Kävlinge, då drygt 9000 personer evakuerades
- 1998- Diskoteksbranden i Göteborg, då 63 ungdomar omkom och många skadades allvarligt
- 2000- Översvämningen i Arvika, den mest omfattande som drabbat Sverige i modern tid
- 2005- Flodvågskatastrofen i Sydostasien, då 543 svenskar omkom
- 2005- Orkanen Gudrun, då totalt 20 personer omkom

Aktivering och organisation vid extraordinär händelse

Krisledningsnämndens ordförande beslutar, vid behov efter samråd med kommundirektören alternativt TiB, om krisledningsnämnden ska kallas in. Det är endast kommunstyrelsens ordförande eller dennes ersättare som kan besluta att en händelse ska klassas som en extraordinär händelse. Vid en sådan händelse är det sedan krisledningsnämnden som beslutar vid nämndsöverskridande beslut. I övrigt ser krisledningsorganisationen ut på samma sätt som vid en allvarlig händelse.

Krisledningsnämnden

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta ansvaret för verksamheter inom andra nämnder i den utsträckning, eller i de frågor som vid varje tillfälle bedöms som nödvändigt. Ett sådant beslut ska omgående sändas till den nämnd som berörs och – om möjligt- ska dessförinnan krisledningsnämnden ha berett berörd nämnds ordförande tillfälle att yttra sig. Förvaltningsdelar och nämnder leder sina egna organisationer även under en extraordinär händelse, dock har krisledningsnämnden ansvar för och leder i den eller de frågor där man övertagit ansvaret. Så snart förhållandena så medger ska krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden övertagit ska återgå till ordinarie nämnd.

Centrala krisledningsgruppen- ledning och uppgifter

Den centrala krisledningsgruppen lägger vid behov fram förslag till beslut till krisledningsnämnden. Till gruppen kan experter adjungeras beroende på aktuell händelseutveckling. Den centrala krisledningsgruppens uppgifter vid en allvarlig händelse är bl. a. att:

- Skapa och följa lägesbild
- Planera och genomföra kommunikationsaktiviteter
- Samordna kommunens åtgärder
- Samverka med andra aktörer som t. ex. polis, räddningstjänst och andra myndigheter
- Kontinuerligt informera krisledningsnämnden

Ansvar

Krisledningsnämnden ansvarar för de uppgifter de tagit över från andra nämnder. I övrigt gäller ordinarie ansvarsfördelning.

Rapportering

Kommunstyrelsens ordförande rapporterar till kommunfullmäktige. Övriga verksamheter rapporterar till respektive nämnd och vid behov eller krav till de organisationer och myndigheter de samverkar med.

Avslut

Krisledningsnämnden fattar beslut om när nämndens verksamhet ska upphöra enligt Reglemente för krisledningsnämnden i Kävlinge (bilaga 2). Även kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige kan fatta detta beslut.

Beslutet innebär att den akuta krishanteringen utifrån krisläge extraordinär händelse avslutas.

När beslut om avslut och återgång till normal organisation har fattats ska följande beaktas:

- att avvecklingen sker succesivt (framförallt funktionen kriskommunikation)
- att överlämning av personal till ordinarie tjänstgöring föregås av dialog om behov av ledighet, information och/eller krisstöd
- att händelsens dagbok avslutas och att handlingar i ärendet diarieförs och arkiveras
- att krishanteringsinsatsen utvärderas